

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Abonament: 150 Lei la an

Redactor responsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13-74

Despre rugăciune

Pe Dumnezeu a-l ruga însemnează a ne arăta față de el umilința și supunerea noastră ca față de făcătorul și ziditorul nostru. Aceasta să numește și adorațiune. Adorațiune singur numai lui Dumnezeu i se cuvine. Preamărim noi și pe Preacurata Vergură Maria și pre sfinți ne și îndreptăm cererile și rugămintele noastre către dâșii ca cei ce sunt mijlocitorii pentru noi la Dumnezeu dar nu-i adorăm.

Onoarea pe care o datorim lui Dumnezeu e de două feluri: Din lăuntru e onoarea, devoțiunea noastră către Dumnezeu atunci, când aceea izvorește din adâncul inimii. Punerea laolaltă a mânilor, îngenuncherea, plecarea capului și altele sunt semne din afară a devoțiunii noastre. Inzadar vom zice rugăciunile noastre de-a rostul, înzadar îngenunchem rugându-ne sau punem mâinile laolaltă, dacă atunci când ne rugăm, cugetul nostru stă nu la Dumnezeu, ci la alte lucruri lumești. Cum poate pofti omul să asculte Dumnezeu rugăciunile, lui la care nu cugetă nici el însuși? Un asemenea om poate zice și el cea zis patriarhul Iacob mamei sale, când îl sfătuia aceasta a se preface ca și când ar fi el Dzeu, ca să poată primi binecuvântarea părintească: „Voiu fi înaintea lui (Dumnezeu) ca un înșelător, și voi aduce asupra mea blăstăm iară nu binecuvântare“, un asemenea om este unul dintr'aceia, despre care să căiește Mântuitorul nostru: „Poporul acesta numai cu buzele mă laudă; iară inima lui este departe dela mine“, și se și împlinește cu dânsul ceace zice profetul David: „rugăciunea lui devine păcat“. Totdeauna de câteori zicem rugăciuni sau facem alt lucru bisericesc ori de pietate să fim cu umilință, cu cinste și cucer-

nicie „Domnul stă în contra celor mândrii, iară celor umiliți le dă dar“.

Rugăciunea este asemenea scării pe care a văzut-o patriarhul Iacob în vis, pe care scoborau și urcau îngerii. Astfel trebuie să facă omul la rugăciunea sa, să se coboare în adâncimea păcatelor sale, ca să se poată înălța apoi cu atât mai mult la Dumnezeu prin aripile iubirei și a închinăciunii adevărate. Când se ruga Avram pentru locuitorii Sodomei și Gomorei, zice umilindu-se adânc înaintea feței Domnului „Acum am început a grăi către Domnul meu, eu care sunt numai pulbere și cenușă“. Cu asemenea umilință se roagă profetul David care zice: „Veniți să ne închinăm și să cădem la Domnul, să îngenunchem înaintea Domnului care ne-a creat pe noi“. Mult plăcu lui Dumnezeu rugăciunea Vameșului umilit. Intr'adevăr „dacă te umilești pre tine, vine Dumnezeu la tine; dacă te înalți pe tine, fuge Dumnezeu dela tine“. „Inima umilită Dumnezeu n'o va urgisi“.

A ne ruga lui Dumnezeu înseamnă, a uita toate lucrurile, trebile, gândurile, suferările și bucuriile noastre ca să putem cugeta singur numai la Dumnezeu carele este în ceruri dar în același timp și cu noi pre pământ; dacă ne-am convins că e de față și ne păzește și ascultă cererile noastre, să cerem dela Dânsul orice de ce avem lipsă, să-i prea'nălțăm atotputernicia și vom simți, că pentru marea lui bunătate îl iubim.

A ne ruga e cea dintâi datorință a omului; în sfânta scriptură ni se poruncește în mai multe locuri, ba chiar și Isus Christos, care sigur, că n'a avut lipsă să se roage, neîncetat s'a rugat, ca în lucrul acesta să ne premeargă cu exemplu bun. A neglija rugăciunile sau a fi leneși în săvârșirea lor înseamnă, a nu asculta de Dumnezeu și a ne face chiar vrășmași.

Intotdeauna suntem lipsiți de ajutorul și binefacerile lui Dumnezeu. Singur El poate să ne țină viața ce ni-a dat și îndată o pierdem cum a încetat a ne păzi. El nutrește legumele și fructele cari servesc spre hrana noastră. El dă apă în izvoare ca să ne aline setea; lâna pe oi ca din ea haine să ne facem; în toate zilele a-lungă dela noi mulțimea de nevoi și ne-cazuri, și în boale El binecuvântă îngrijirea acelor cari cu iubire ne ajută. Sau cine poartă grija lumii acestia? Dacă lip-surile noastre trupești ne fac să recurgem atât de des la Dumnezeu — lipsele noastre sufletești nu sunt mai puțin ca acelea ba sunt cu mult mai de mare însemnătate. Sufletul e mai prețios decât trupul, că e făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu și e nemuritor. Pentru suflet dar trebuie să ne rugăm mai ales. Nevinovăția și înțelepciunea sunt podoaba sufletului, păcatul i-l spurcă înaintea lui Dumnezeu, care-l urește și „nimica necurat nu va intra întru împărăția cerurilor“ zice Domnul Nostru Isus Christos.

Isus Christos ne învață că ne încetat să ne rugăm. „Cereți și se va da vouă“ zice Isus. Să nu ne îndestulim numai cu rugăciunile de dimineața și seara, ci să ne dedăm și în zi în unele împrejurări a ne ruga. Aceasta o putem face fără să înghe-nunchem și să grăim multe cu Dumnezeu. Un gând bun încă e rugăciune: faptele bune, datorințele bine împlinite, învingerea și omorârea ispitelor rele încă sunt tot atâtă rugăciuni, glasul cărora le aude și le primește Dumnezeu. Și câte ocaziuni și moduri se dau omului peste zi a-și înălța gândul și inima la Dumnezeu! Sau cât de multe ori se dau ocaziuni de-a mulțumi lui Dumnezeu pentru bunătățile și darurile primite dela El; să zicem baremi: Doamne ce bun ești față de mine! Mulțumescuți Doamne!

În clipe de ispită, îi putem cere ajutorul zicând: Doamne ajută-mi, Doamne mântu-ește-mă! Gândurile, cererile acestea vor fi plăcute și bine primite înaintea lui Dumnezeu, precum drag și plăcut lucru ne-ar fi și nouă rugăciunea. Să ne rugăm deci ne-încetat — și vom dobândi dela bunul Dumnezeu darurile sale, cari El stă gata totdeauna să ni le întindă.

Dr. Alexandru Bărbus.

Preoțimea și politica.

(Urmare)

VI.

Preoțimea în politica de partid.

Aceste porniri de desagregare au fost sprijinite apoi de cele mai multe ori înconștii și fără să-și de seama de urmări, de cătră luptele politice de partid. Intelectualii nostri politicieni s'au grăbit să se înregimenteze în diferite partide politice și să samene sămânța politice de partid și în popor.

Și acest fel de politicianism are devisa: totul pentru partid. Politica de partid de cele mai multe ori este exploatată de tendințele de parvenire și priciposeală particulară. Lupta dintre partide nu se dă pe principii, ci pe veleități personale și interese. Partidele politice cântăresc valoarea membrilor lor cu cumpăna efortului politic electoral cu care poate contribui fiecare la interesele partidului.

Neobicinuiți cu acest fel de politică intelectualii nostri s'au lăsat robiți de patimi, deplasând luptele politice pe tărâmul diminuării valorii morale a adversarului până la cele mai urgișite dușmăni personale între aderenții diferitelor partide politice. Se înțelege că fiecare a căutat să câștige pe seama partidului său poporul dela sate utilizând în scopul acesta ori și ce mijloace. Resultatul îl vedem concretizat într'o demoralizare politică pe toată linia.

• Curentul acesta a răpit cu sine și o parte a preoțimei. Masele poporului însă n'au putut aproba aceasta.

• Cu toate că se crede ca pe urma războiului sufletul poporului s'a stricat, acest suflet în totalitatea lui de fapt s'a purificat în purgatoriul războiului, Aparițiile bolnave ivite ici coela sunt mai mult de natură sporadică și nu sunt un eflux al stricăciunii morale, de care în general poporul românesc nu s'a infectat. Dovadă este faptul că poporul după război în toate părțile a început să reclame cu multă insistență refacerea bisericilor, pentru cari aduce zilnic jertfe prețioase și să ceară preoți pentru posturile vacante. El simte necesitatea de-ași adapta viața spirituală evoluției vremii și prin aceasta a contribui la îndreptarea relelor. Nepricepând glasul vremii această „criză“ a adus pe mulți preoți în situații dificile, atât din punct de vedere religios cât și politic. Din punct de vedere religios, cei ce au înțeles din bună vreme spiritul vremii și revindicările spirituale, religioase, ale poporului s'au trudit să-și adapteze repede situația acestor cerințe. S'au pus pe muncă spirituală și cu încetul s'au silit să satisfacă pretensiunile de această natură ale credincioșilor. Turma acestor preoți a rămas intactă și ferită de acțiunile subversive de destrămare. Cei slabi și renitenți se poticnesc însă de curentele ce îi amenință din toate părțile și mai curând sau mai târziu vor fi înlăturați cu operații dureroase din partea evoluției care nu iartă.

În privința politică însă au făcut mulți greșeli, cari în mod fatal au trebuit să reacționeze. Poli-

țicianii laici cunoscând bine importanța din trecut a preoțimii românești în luptele naționale, au căutat mai întâi să acapereze această preoțime pe seama lor și a partidului lor politic, în credința că prin ea va pune mâna și pe voturile poporului. Și preoții desorientați s'au lăsat influențați de considerațiile legăturilor de rudenie, de pretinie, de nădejdea unei ameliorări a situației lor materiale și adeseori și de planuri de parvenire și îmbogățire, și s'au înregimentat în diferitele partide politice, luând parte activă la frământările dintre ele. Preoții încadrați astfel într'un partid politic au fost nevoiți să observe disciplina de partid iar în caz că au luat parte activă la viața politică a partidului lor nu s'au putut debarasa de pretențiile ce le reclamă partidul.

Răpiți de un hiperzel rău plasat și greșit înțeles au căutat să facă partidului servicii, cu desconsiderarea totală a situației și a misiunii lor spirituale, în nădejdea unei recompense materiale din partea partidului.

Natural că adversarii necruțând nimic și pe nimenea au pornit o acțiune de discreditare și în privirea preoților cari erau înregimentați în partidul contrar. Astfel am ajuns să vedem politicieni frunțași, — ridicați în trecut la importanță deosebită în viața neamului prin jertfele preoțimii, în jurul cărora această preoțime a creat un adevărat cult, — să batjocorească pe preoți în fața poporului cu insultele cele mai grele.

„Popi, cari s'au lăpădat de sfântul altar, întovărășindu-se cu dușmanii neamului românesc“, „protopopi instrăinați de neam și biserică, cari nici nu știu să-și deschidă gura“ „preoțime nouă, care s'a îndepărtat de vechea credință și a apucat pe făgașul ambițiilor lumești și a patimilor politice“, „agenți electorali îmbrăcați în haină preoțească“, cari „tulbură poporul“ și „pentru colac... au încercat să vândă credința satelor, dar cumiții săteni nu i-au urmat pe ei ci pe conducătorii lor firești, pe intelectualii cinstiți, ieșiți din mijlocul lor“ — și alte. Perondându-se la sate această propagandă cu insulte și ponegriri, preotul a ajuns parafulgerul mâniei politice, a agenților electorali cari exploatau cu deosebită pasiune slăbiciunile unor preoți generalizându-le peste toți. Și slăbiciuni când nu poți afla, doar și preotul este om.

În sufletul poporului primează însă totdeauna o concepție superioară despre preot, el vede întrânsa o personalitate cu daruri divine, care nu este permis și nu poate să se coboare în domeniul patimilor, când este vorba de chestiunile obștești. Greșeli personale, incrente firii omenești, vedem de atâtea ori că poporul i le trece cu vederea și le iartă, în chestiunile publice însă repercusiunea în sufletul poporului este cu totul de altă natură.

În sufletul acestui popor s'au ciocnit prin urmare aceste două concepții: una care așteaptă dela preot ca slujitor al altarului concretizarea principiilor morale religioase ale evangheliei, reclamate cu mai multă necesitate în aceste vremuri schimbate și alta care vede pe preot târât în mocirla patimilor legate de luptele partidelor politice. Ațâțate

aceste patimi și de propaganda politică evident că preoțimea a trebuit să tragă scurta, și reacțiunea poporului, indiferent de apartinența preotului la unul sau altul dintre partide, a fost în multe cazuri în detrimentul preotului.

• Autoritatea tradițională s'a sdruncinat, preotul politician a pierdut din mână conducerea conștiinței enoriașilor săi. În suflete și-a făcut cuib îndoiala și neîncrederea, a cărui victimă este însuși preotul.

Preoțimea a putut face prin urmare o constatare precisă: *poporul nu poate tolera amestecul activ al preotului în luptele politice de partid.*

VII

Orientări noi

Tara noastră este constituțională, neamul românesc este stăpânuț ei, toate preocupările de ordin politic și național cad deci în viitor în competența statului național. Un stat constituțional însă nu se poate desbăra de partide politice, iar acestea nu pot ocoli ciocnirea intereselor lor.

Fiecare individ și fiecare instituție își are rolul ei aparte, chemate să contribuie în sfera lor de activitate la ținta comună, binele moral și național al cetățenilor.

În firul acesta biserica își are rolul ei bine precizat. Biserica fiind o instituție divină are chemarea să prelucre sufletul cetățenilor în spiritul virtuților morale, care să-i ridice și să domine asupra materiei. Preotul este slujitor al bisericii, al evangheliei, al lui Dumnezeu. Este însă și el om, cu îndatoriri și drepturi de cetățean. Datoria lui este să caute calea de a statori un pedestal de armonie între aceste două atribuții. Și o poate face. Au dovedito preoții cari nu s'au amestecat în luptele politice de partid și astfel autoritatea și prestigiul lor n'au suferit nici o zăticneală. †

† Metropolitul Șaguna a fost un mare preot, dar și un excelent om politic. Toate acțiunile lui politice au purtat însă pecetea celei mai curate intransigențe naționale, fără nuanța vreunui interes particular sau de partid. Acest fel de politică nu i-a diminuat prestigiul, dinpotrivă l-a ridicat pe un pedestal, la care puțini dintre muritorii se pot avânta.

Fiecare preot ca om și cetățean are dreptul convingerilor sale politice, are dreptul incontestabil de a face parte ca individ dintr'o organizație politică, pe care o crede mai folositoare țării, *poate fi membru al oricărui partid politic.*

→ El trebuie să-și dea seama însă și de misiunea sa spirituală, care îi dă o situație excepțională și care în orice împrejurări de viață primează. Și aceasta îi spune precis că *preotul nu este permis să facă politică activă de partid.*

Reconstruiți icoana preotului activ și militant în luptele politice. În zi de Duminecă când de regulă este toiuț propagandei politice, preotul vestește din pragul altarului cuvântul evangheliei, își pecetluiește înalta sa misiune spirituală cu trupul și sângele lui Hristos, iar după terminarea serviciului divin îl vezi îmbarcându-se în fața poporului în pernele automobilului alergând din sat în

sat, urcă tribunele improvizate, înconjurată de mulțime, fluturând cu gesturi largi pulpana reverendei, aruncă injurii și acuze ieftine la adresa adversarilor politici, pentruca la câteva minute după dansul să urmeze agenții celui alt partid cu alt preot agent, care tratează cu același procedeu pe adversarii de mai înainte. Umblă neastâmpărat din casă în casă, prin târguri, pe uliți și chiar și în cârciume, agitând, convingând și vânând conștiințele credincioșilor. Antitesa e prea crudă, prea sfidătoare, pentruca să nu trezească revolta în sufletul poporului și urmarea nu poate fi alta decât ruina complectă a autorității preotului. A fi agent electoral, propagandist politic este pentru un preot paradoxal și disgustător. Chiar și atribuția de bărbat de încredere sau prezident de secție sau altă încredințare cu caracter de partid este incompatibilă cu demnitatea lui.

Preotul ca agent electoral în parohia sa este însă o stare negațiune și a misiunii lui de preot și a evangheliei.

Preotul trebuie să aibă totdeauna în fața sa o singură turmă, neîmpărțită, nici pe clase sociale, nici pe considerații economice, nici pe credințe politice. A face politică în sensul agentului electoral, în parohie, însemnează a aduce el însuși desbinarea și zizania între enoriașii săi, căci va trebui să fie deoparte, și să combată cealaltă parte dintre credincioșii săi, conform diviziunilor politice.

În loc de împăciuitoare, preotul ajunge un învrăbitor al păstorilor săi.

Preotul nu poate avea decât mari pagube din această situație. Se va expune criticii și atacurilor celor de altă părere decât a sa, prin aceasta își va face pe enoriașii săi vrășmași, pierzându-și autoritatea asupra lor.

Pierzând ascendentul de autoritate morală asupra enoriașilor săi, preotul se află în imposibilitate de a mai lua și vreo inițiativă de interes general în parohie, căci va fi bănuț de imparțialitate. (T. P. Păcescu).

Poate preotul, ba are chiar datoria să pretindă dela toți factorii politici să nu fie preterat din corporațiile obștești ale comunei, din comitetul școlar, din consiliul comunal etc., oricare partid politic ar fi la conducerea statului, deoarece astfel de atribuții îi compet, le înțelege și le admite și poporul. A face însă pe samsariul unui partid politic este o greșală, care se răzbuună în detrimentul personal al preotului.

Se va obiecționa că în acest caz nici un preot nu mai poate candida în alegeri și atunci interesele bisericii cine le va reprezenta. În principiu aceasta ar fi atitudinea cea mai corectă a preoțimei dacă ține la neprihănirea prestigiului său. Sunt atâția arhieriei și bărbați laici, oameni ai bisericii în corpurile legiuitoare, cari au chemarea și datoria să se întrepună pentru biserică. Dacă nu o vor face aceștia punânduși în cumpănă prestigiul lor, nici preoții deputați nu vor putea face mare ispravă.

Intuiția clară a poporului însă știe să facă și în cazul acesta distincția necesară. Un preot care

prin vrednicia sa s'a ridicat la o valoare excepțională în ținutul său, în care poporul are încredere absolută, va ajunge în situație să fie invitat el din partea poporului să candideze. Și acest popor îl va alege fără nici o propagandă politică. Cu uzuanțele de până acum însă, când preotul însuși se îmbulzește pentru câștigarea unei candidaturi, nu poate ajunge la alt rezultat, decât la sdruncinarea situației sale în fața poporului. Când poporul te candidează, nu ai nevoie de propagandă electorală. Și aceasta va trebui să vină, atunci când se vor mai purifica și moravurile politice. Iar preotul e dator să contribuie cu arme spirituale, cu cuvântul evangheliei și cu exemplul său puritan, la această purificare. Să se afirme nu prin propaganda electorală și agentură de partid, ci prin vrednicia sa personală, prin virtuțile sale morale și atunci valoarea personalității sale se va impune de sine, fără să aibă nevoie de mijloacele desonștătoare ale îmbulzelii forțate.

În politica generală personalitatea morală a preotului trebuie să se ridice deasupra partidelor, un împăciuitoare, un factor luminător, care să canalizeze toate patimile spre înfrățirea tuturor pentruca să aperse valorile morale ale parohiei sale.

În acest sens partidele politice ar face bine dacă ar dispensa ele înșile pe preoți de orice servicii politice electorale și de propagandă politică unilaterală. Ca educator al masselor preotul are să facă poporului și educație politică dar nu în sensul politicii de partid ci în vederea unei politici naționale patriotice, care este una și aceeași pentru toți. În cazul acesta n'ar mai fi nevoie de lupte electorale cu propagandă de săptămâni, cu iritații și pricini botezate adeseori cu bătăi și sânge. Un partid politic care a dovedit o muncă pozitivă cu rezultate reale pentru binele țării își va asigura voturile țării fără să aibă nevoie de multă propagandă. Această stare ideală în politică s'ar putea înfăptui dacă mulți factori conducători în politică s'ar subordona interesele personale și de partid interesului superior al binelui obștesc.

Avem firma credință că în curând moravurile politice se vor purifica, binele obștesc al țării se va ridica deasupra intereselor particulare și vom ajunge la un echilibru normal al vieții politice care să se curețe de balastul atâtor elemente incapabile, cari se îmbulzesc lacome de parvenire personală în detrimentul prestigiului țării și a partidului din care fac parte.

În special preoțimea ar trebui scoasă cu totul de pe arena luptelor de partid, și cu deosebire oprită dela orice activitate electorală sau propagandă fățișă în favorul unui partid. Poate face preotul servicii de altă natură partidului său, în vremile liniștite, dând mână de ajutor la realizarea unor opere de muncă constructivă pentru binele obștesc. Pe calea aceasta realizează indirect o propagandă în favorul partidului său. A folosi însă pe preot ca agent și propagandist în luptele electorale e o greșală, care strică tocmai partidului din care face parte.

(Va urma)

O frumoasă sărbătoare în săcuime

Ziua de 24 Oct. a. c. va rămâne o zi memorabilă în istoria refacerii naționale a românilor desnaționalizați din secuime prin faptul că în această zi s'au inaugurat trei din cele mai importante instituții românești: biserica școala și posta română, într'una din cele mai înstrăinate comune românești ale secuimei.

Comuna Murgești, este una din cele mai puternice comune secuiești din jud. Mureș; acum 200 ani când s'a clădit modesta bisericuță românească din lemn, presenta cu totul alt aspect sub raport etnic. Bisericuța datează de la începutul secol. al XVIII, iar numărul credincioșilor ort. al comunei era la această epocă cam jumătate din numărul total al locuitorilor comunei. Comitetul bisericesc a avut și școală conf. românească, care s'a desființat acum 37 ani când s'a început procesul de maghiarizare sistematică. O altă parte dintre ei despoiați de pământul pe care-l stăpâniră până atunci, a luat lumea în cap, așa că acum 10 ani când a ajuns în fruntea parohiei rom., actualul preot D. Șuteu, numărul credincioșilor se redusese la cifra de 50, dintre cari abia moșnegii de mai știau românește. Astăzi numărul credincioșilor ort. ai comunei și cei din generația mai tânără au început să învețe românește.

Preotul D. Șuteu, ajutat de inv. Gr. Ceontea a isbutit să realizeze în această insulă aproape disparentă de români în timp de 4 ani, lucruri demne de laudă. Manifestația deci care s'a făcut în ziua de 24 Oct. a fost o frumoasă manifestație națională românească și o dovadă de recunoștință la adresa vrednicului păstor care a adunat în jurul său turma slăbită și risipită a credincioșilor, adăpostindu-o în două cetățui, o școală nouă românească și o capelă ort. rom. instalată în mod provizor în încăperile școalei, până ce se va putea clădi, și o biserică românească.

Actul sfințirii celor 3 așezăminte românești, a atras un număr neobicnuit de intelectuali și țărani din Tg.-Mureș și jud.

Programul serbării s'a complectat și prin conferința pastorală a preoților din tractul Tg.-Mureșului. A ridicat mult fastul serbă-

rei corul școalei normale din Târgul-Mureș de sub conducerea maestrului I. Vicol și frumoasa cunună de doamne și alți intelectuali cari au participat la serbare fără să aibă vre'o atribuție oficială.

Înainte de serviciul div., prof. Nic. Sulică, care a copiat inscripțiile din vechea bisericuță de lemn și din clopotnița de lângă ea a lămurit publicului present importanța acestei biserici din punctul de vedere istoric, național și artistic, subliniind în special caracterul veritabil românesc al numelor ce le poartă ctitorii lor, și binefăcătorii vechei biserici ca și curățenia graiului român întrebuintat în aceste inscripții, o dovadă că acum 200 ani când s'a ridicat biserica populația române a comunei sub raport numeric și național era în plină dezvoltare.

Serviciul s'a început în vechea biserică de lemn de unde întreg publicul în frunte cu protopopul și cinci preoți celebri și de corul școalei normale a plecat în procesiune spre localul școalei și bisericii noi. Aci s'a făcut serviciul Sf. liturgii. Capela este împodobită cu un admirabil iconostas lucrat de pictorul N. Pop, și maestru tâmplar I. Russu și însestrată cu frumoase podobe datorite de preotul D. Șuteu și socrul său Vasile Baciu.

La finea liturghiei protopopul Șt. Russu, împărtășind credincioșilor binecuvântarea P. S. S. episcop Nicolae a rostit o frumoasă predică arătând rolul important pe care l-a avut biserica română în conservarea neamului nostru și a subliniat importanța deosebită a celor 3 așezăminte românești cari s'au inaugurat în această comună. La ora 1 a urmat banchetul care a dețuts într'o atmosferă extrem de sărbătorească. La banchet au luat parte toți oaspeții din afară și toți fruntașii țărani ai parohiei. Îndecursul mesei corul școalei normale a executat cu precizie și sentiment diferite cântece naționale. S'au ținut cuvântări cari au fost toate de acord în a constata deosebita importanță a operei culturale și naționale, săvârșite în această comună sub conducerea a vrednicului preot. Dorift Șuteu și soții. La propunerea prof. N. Sulică s'a trimis P. S. S. episcopului nostru o telegramă de omagii, publicată în numărul trecut al gazetei noastre.

După banchet a urmat conferința pastorală a preoților sub preș. preot I. Leuca discutându-se probleme de actualitate pentru biserică și preoțimea noastră. Preotul G. Onițiu a ținut o conferință despre: Rolul preoțimii în zilele noastre. *Participant.*

Model de statute pentru înființarea de „Reuniuni de cumpătare“.

Art. 1. În comuna . . . . . se înființează o Reuniune de cumpătare cu scopul de a propaga cumpătarea și moralitatea între membrii ei. Reuniunea se înființează pe timp de . . . ani.

Art. 2. Membrii Reuniunii pot fi bărbați și femei. Bărbații trebuie să fie majori, iar femeile căsătorite. Ei vor fi de două feluri: activi și onorari. La înființarea Reuniunii toți membrii vor fi activi, și numai după trecerea alor trei ani din viața Reuniunii pot deveni membri onorari, cari vor fi declarați ca atari de adunarea generală pe viață.

Art. 3. Datorințele membrilor sunt:

1. La înscrierea între membrii Reuniunii va depune jurământ înaintea preotului și în prezența membrilor comitetului administrativ a Reuniunii, cumcă respectă statutele și dispozițiile adunării generale.

2. În decurs de trei ani de zile dela intrarea între membrii Reuniunii va plăti cota satorită de adunarea generală.

3. Nu vor intra nici când în acea cârciumă din comuna din care adunarea generală va interzice cercetarea de către membrii Reuniunii. Nu va bea nici odată și sub nici un motiv până la beție. Dacă adunarea generală va decide abținerea totală sau parțială dela folosința beuturilor spirituoase, — se va conforma.

4. Nu va înjura numele lui Dumnezeu și a sfinților. Va cerceta regulat biserica și nu va păgubi pe deaproapele său sub nici o formă.

5. Din munca sa, respective din venitele sale vor fi datori a depune fiecât de puțin o părțică spre păstrare la un institut financiar recomandat de reuniune. Se va înscrie membru la „Astra“.

6. Va fi cumpătat în toate, va fi dator

a veni în ajutorul celorlați la toate ocaziile. Când va observa că un membru se abate dela datoriile sale, va fi dator să-l denunțe comitetului, altcum se va socoti și el complice la fapta celui vinovat.

7. Pe membrii activi, după un timp de trei ani având purtare exemplară sub toate raporturile, Adunarea generală îi poate declara de membrii onorari cari sunt scutiți de orice cotă (afară de cazul când benevol să supune) iar după alți trei ani dovedind aceeași purtare primesc și o *diplomă de onoare*.

Toate aceste favoruri însă le perde îndatăce nu respectează statutele Reuniunii. Diploma se va confisca dela el cu ajutorul autorităților în drept (jandarmeria).

Art. 4. Membrii reuniunii participă la Adunarea generală cu drept de vot. Fiind avizați vor fi ajutorați din venitele reuniunii, dacă d. e. vor avea pagubă între vite, vor fi păgubiți prin foc sau apă etc. Ajutorul se va vota de adunarea generală.

Art. 5. Acei dintre membrii cari vor contraveni statutelor prima dată vor fi dojeniți de membrii comitetului, a doua oră apostrofați în Adunarea generală, a treia oră vor fi pedepsiți cu bani în favorul reuniunii. Dacă după toate aceste nu se vor reculege vor fi eschiși dintre membrii reuniunii pierzându-și toate dreptarile. Iar ca pedeapsă nici unul dintre membrii nu vor mai sta de vorbă cu el, eschizându-l din societatea lor.

Administrarea

Art. 6. Organele administrative ale reuniunii sunt: Comitetul administrativ și Adunarea generală.

Art. 7. Comitetul se compune din 12 membrii aleși de Adunarea generală pe timp de trei ani, ei își aleg din sânul lor un prezident, un secretar, un cassar și patru controlori.

Datorințele speciale ale comitetului se stabilesc de adunarea generală. Peste tot comitetul este organul administrativ și executiv al reuniunii. Convoacă adunarea generală, aplică pedepsele, controlează ținuta membrilor și face raport amănunțit și propuneri către Adunarea generală. Secretarul și cassarul după posibilitate se remunerează.

Art. 8. Adunarea generală se convoacă odată pe un an, la caz delipsă se poate

convoca și de mai multe ori. În adunarea generală numai atunci se pot aduce concluze valide dacă sunt prezenți cel puțin 60% dintre membrii reuniunii, se provoacă cu 8 zile înainte, anunțându-se conform obiceiului local (prin afișuri sau tobă).

Prezidentul comitetului este și președintele adunării generale.

Deciziunile se aduc prin votare, se fac cu graiu viu afară de alegeri cari se fac cu vot secret, se pot face însă și prin aclamare.

Adunarea generală cenzurează și aproabă activitatea comitetului, aduce deciziuni, face regulamente asupra tuturor referințelor reuniunii, alege comitetul etc.

Art. 9. Reuniunea va înființa și administra o magazie de cereale în comună, cu conducerea va fi încredințat cassarul comitetului. Aceasta pentru dezvoltarea simțului de cruțare pentru dobândirea unor venituri la reuniune precum și pentru acordarea unor ajutoare, respective favoruri membrilor vrednici. Normele de administrare le va compune Adunarea generală.

Art. 10. Comitetul reuniunii va fi dator să întocmească programul adunării generale anuale încât aceia (Adunare) să nu fie numai o zi de mântuială, ci o adevărată sărbătoare a cinstei, a glorificării membrilor demni, dându-se astfel un caracter mai mult cultural — moral, decât administrativ-economic. Permițând împrejurările să se aranjeze cu această ocazie producțiuni teatrale, concerte, să se țină conferințe etc. căci astfel va avea un efect foarte plăcut și atrăgător asupra tuturor membrilor.

Purcezându-se astfel ostenețele celor harnici vor fi răsplătite iar scopul urmărit va fi ajuns.

Art. 11. La caz că reuniunea se va dizolva averea nu se va distribui între membrii ci se va destina de adunarea generală spre scopuri culturale.

Aceste statute s'au votat de Adunarea generală a preoțimii tractului Lăpuș și sunt obligatoare pentru toate parohiile.

Sfințirea bisericii din Baia-Mare

Duminea trecută în 14 Nov. s'a sfințit biserica noastră cea nouă din orașul Baia-Mare. Serviciul divin a fost săvârșit de cons. ep. dr. Sebastian Stanca, ca delegat al P. S. S. episcopului Nicolae,

împreună cu protop. Alexe Latiș și 12 preoți din tract și diaconul episcopiei Vasile Bogdan. De dimineață s'a făcut sfințirea apei și stropirea edificiului, a urmat apoi sf. liturgie, la sfârșitului careia dl. cons. dr. Sebastian Stanca a rostit o înălțătoare cuvântare ocazională. Răspunsurile le-a dat corul escelent al țăranilor din Finteușul-Mare sub conducere inv. N. Dragoș.

La acest act au asistat toți intelectualii și poporul nostru din Baia-Mare, precum și o mulțime de străini din oraș și popor din satele din jur. Remase între alții pe președintele comitetului parohial directorul mințelor Alexandru Iancu, fostul prefect și mare binefăcător al bisericii noastre dr. Teofil Dragoș, pictorul Cabadaieff, inginerul Onciu, preotul M. Răuț din Satu-Mare, dl. Nistor și alți mulți domni și doamne.

Biserica ridicată în mijlocul orașului este un adevărat juvaeri care îți însușă adâncă pietate, căldură evanghelică și smerenie evlavioasă, care copleșește sufletele celor ce intră într-nsa. Alcătuirea edificiului datorită planului făcut de dl. inginer Onciu, execuția săvârșită cu prețiosul sprijin al dlui director A. Iancu și a dlui dr. Teofil Dragoș precum și pictura, o adevărată căpătâie a maestrului Cabadaieff, dau acestei biserici un aspect de o frumusețe neobicinuită. Ziua întreagă lumea din oraș a pelerinat la acest locaș admirându-l.

Mulțumită se cuvine tuturor celor ce au dat mână de ajutor la înfăptuirea acestui locaș, dar lauda principală se cade protopopului Alexa Latiș, care n'a cruțat jertfe și osteneți, zi și noapte alergând fără preget și cucerind cu însușirile sale bunăvoința credincioșilor și a altor mulți binefăcători pentru realizarea acestei biserici, de care atât dânsul cât și credincioșii noștri din Baia-Mare pot fi mândri.

După serviciul divin din biserică credincioșii noștri s'au întrunit împreună cu alți câțiva oaspeți aleși la o masă comună în restaurantul central al orașului. Au ținut cuvântări dl. dr. Stanca pentru P. S. episcopul Nicolae, dl. Alexandru Iancu pentru conducerea bisericii, prot. Latiș pentru binefăcători, dr. T. Dragoș pentru prot. Latiș, pr. Ștefan Ghețe pentru dl. Onciu și Cabadaieff, pr. Mel. Răuț, pr. Ștefan Bărbos pentru doamnele binefăcătoare ale bisericii și pr. P. Piciu pentru corul din Finteuș.

O atmosferă de caldă familiaritate și dragoste creștinească a stăpânit toate sufletele în această zi văzându-și realizată o dorință, pe care au nutrit-o cu toții de ani de zile.

Rap.

Edict de licitațiune.

Parohia Nadeșă-română din județul Mureș vinde prin licitațiune publică în ziua de 5 Decembrie 1926 moara sa proprie, constătătoare din o moară cu 2 pietrii, o casă cu 2 odăi, 1 grajd, curte, grădiniță de legume, gârla și locul de gat, cu prețul de strigare de Lei 50.000.—.

La licitațiune se depune vadiu 10%, care din partea cumpărătorului se întregește la prețul cumpărării.

Prețul cumpărării se solvește în 2 rate: rata I. la preluarea morii, iar rata a II-a la 10 August 1927.

Nadeșa-română, la 8 Noemvrie 1926.

Teodor Bucin,
adm. par.

Simion Mateiu,
epitrop.

Nr. 6386—1926.

Convocare.

În conformitate cu § 16 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, subscrisul în calitate de Comisar Eparhial, încredințat prin decisiul Consiliului Eparhial Nr. 6386 din 5 Noemvrie a. c. cu efectuarea alegerii de protopresbiter al tractului Câmpeni — prin aceasta convoc și declar de convocată

Adunarea Protopopească Electorală

a tractului Câmpeni pe ziua de *Vineri, 3 Decemvrie 1926* în biserica ortodoxă română din *Câmpeni* la orele 10 a. m. respective îndată după celebrarea serviciului divin, care se începe la orele 9 a. m.

Consiliul protopopesesc pentru compunerea listei de candidare conform §-lui 14 din Regulamentul menționat îl convoc tot pe ziua de *3 Decemvrie 1926* la orele 8 dimineța în cancelaria oficiului protopopesesc.

Cluj, la 16 Noemvrie 1926.

Andrei Ludu,
Comisar Eparhial.

Hirotoniri. P. S. S. episcopul nostru *Niccolae* a hirotonit în săptămâna trecută întru preoți pe candidații: *Dumitru Biji* pentru Valea-Largă, *Teodor Ciuruș* pentru Borgo-Mijloceni, *Cornel Vlaicu* pentru Bonțida și *Iuliu Macavei* pentru Sâniacob.

Sfințirea capelei militare a garnizoanei din *Oradea-Mare* din cazarma „*Regele Ferdinand*” s'a făcut cu deosebită solemnitate Duminică în 14 Noemvrie prin P. S. Sa Episcopul Armatei *Dr.*

Ioan Stroia și mai mulți preoți. Însăși capela s'a întocmit și adaptat din dragoste către sf. noastră biserică a domnului *General Hanzu*, comandatul garnizoanei. La actul festiv a luat parte întreg corpul ofițerilor și toate autoritățile civile din *Oradea-Mare*. Episcopul militar a vorbit publicului select și numeros întrunit în biserică și în urmă trupelor concentrate în curtea bisericii — stăruind ca soldații să țină cu sfințenie la legea strămoșească și să folosească bine și cu pricepere timpul care îl fac la armată — ca cu atât mai de folos să fie în viața cetățenească pentru ei și familia lor, pentru biserică și neam.

Festivitatea s'a terminat cu un banchet la care au luat parte toți cei ce au avut rol și au participat la actul sfințirii.

„**Unirea**” Nr. 46 se năpăstuește pe pagina primă asupra miniștrilor de culte cari ar fi dând milioanele cele multe ortodocșilor, pentru ridicarea catedralei, deși sunt mai puțini în Cluj, iar pe pagina a 2-a înșiră multele sute de mii date bisericilor unite — și județelor mai mult unite (să înțelege fără drept). — Cunoaștem de mult dragostea cu care ne împresoară și gândurile creștinești ce ne poartă — dar că după darul Papei de milioane multe — să fie totuși atât de pătimasă și orbită, să nu vrea să știe, că Statul român îl fac cele 15 milioane de contribuabili ortodocși și nu sfărmiturile unite — cari se susțin din cerșit și milogeală — aceasta nu o puteam crede. — „Pune strajă gurii lor” — să înceteze odată cu ocara!

Nr. 401—1926.

2—3

C O N C U R S

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa primă (I.) Gârda de jos, tractul Câmpeni, jud. Turda, se publică cu data primei apariții în „*Renașterea*” concurs cu termen de 30 zile.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat conform coalei B.
2. Stolă obicinuită.

Candidații la acest post prezentând actele necesare oficiului protopopesesc, se vor prezenta în parohie pentru a cuvânta și a cunoaște parohia pe lângă respectarea normelor în vigoare.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial din Gârda de jos.

Câmpeni la 23 Octomvrie 1926.

Sorin I. Furdui
adm. prot.